

سولاق

شعر توپلی

سها شقین بهایی

آیدین خیری بهتایی ملین

سولاق

شعرتو پي

تاشقین باباي

کابل - ۱۳۶۴

آیدین خیری . استامبول

نام کتاب	:	سولا ق
نویسنده	:	تاشقین بهایی
مبهم	:	آیدین «خیری»
تیراژ	:	۳۰۰۰
شماره	:	۳۳
سال	:	۱۳۶۳
محل چاپ	:	ما فتایپ بر طبعه دولتی

مندرجات

شماره	عنوان	صفحہ
۱-	سین انسان سن	۱
۲-	سورینہ	۴
۳-	بہار شمالی	۷
۴-	قویاش ہیلی	۱۰
۵-	لت	۱۲
۶-	اوزبیکستان	۱۳
۷-	تینمہ گن تیمر	۱۵
۸-	وطن	۱۸
۹-	حیات ترانہ سی	۱۹
۱۰-	چراغ صلح	۲۰
۱۱-	غم ییمہ	۲۳
۱۲-	ینگلیک	۲۴
۱۳-	آدم بہاسی	۲۵
۱۴-	دھقان	۲۷
۱۵-	کیچکی بیت	۲۹

شماره	عنوان	صفحه
۱۶-	کوز سغنی لری	۳۰
۱۷-	وحدت درستی	۳۲
۱۸-	هییتلیک	۳۴
۱۹-	سولاق	۳۷
۲۰-	الووغ انسان	۳۹
۲۱-	عدالت بیرله یشنر یورت	۴۱
۲۲-	حماسه ایرته گئی	۴۳
۲۳-	سیهن	۵۰
۲۴-	یولدوزیم	۵۱
۲۵-	قویاش نوری	۵۴
۲۶-	دنیا	۵۵
۲۷-	دوست	۵۶
۲۸-	کونگول	۵۷
۲۹-	دل سوزی	۵۹
۳۰-	همسفر	۶۰
۳۱-	دوستلر بیره سی	۶۱
۳۲-	یوقالور اوروش	۶۵
۳۳-	حسرت چراغی	۶۷

سر سخن

شعرو ادب خلق اوز بیکه برخور دار از تاریخ کهن
بوده که در راه انکشاف خود از فر از و فرو دزیادی
گذشته است .

در کشور کثیر المله ما - افغانستان شعرو ادب
اوز بیکه با آن که در سده اخیر شرایط مساعدی برای
رشد و انکشاف آن مهیا نهود ، باز هم از پایستاد و به
تکامل خود ادامه داد . تا این که پس از پیروزی انقلاب
شکوهمند نور و به ویژه مرحله نوین و تکاملی آن به تمام
ملیتها و اقوام ساکن کشور شرایط رشد آزاد در همه
ساحات از جمله فرهنگ و ادبیات مساعد گردید .
شعرو ادب اوز بیکه نیز از تبعید رهایی یافت و بر
اساس سنن دیرینه خود آغازه باروری کرد و هم اکنون
چهره های درخشانی از نماینده گان آن را میشناسیم .

مجموعه حاضر که به نام «سولاتی» (آنگاه) به
ادب و ستان پیشکش میشود، گزینهای است از سروده‌های
شاعر جوان اوز بیک که تا شقین بهایی. ما می‌دانیم
که نشر این مجموعه کام مثبت دیگری در راه شکوفایی
زبان و ادبیات خلق برادر اوز بیک پنداشته شود.

ریاست نشرات

کمیته دولتی طابع و نشر ج. د. ا

مپین انسان من

مپین انسان من
چپن انسان من
مپن انسان گه کونگول بیر گن قدر دان من
مپن انساننی سیو یب دلدن اونینگ جسمیده مپن جان من
مپن انسان من
مپن انسان نسلی - یو آزاده شاه عر من
بیر هر مینگه بوا انسان قیغوسی الهام
بوا انسان صورتی سیزگی - خیالیمده
تو شر منگو ، چیکیب قد و چو زیب اندام
همانا صورتیم دیر لر فقط کو زگو
اونگه فقر و بشر محنتی دوراوتر و
مپن انسان من

چین انسان من

الم چیککن ، ستم کورگن بیر او غلان من
اگر قصد ایتسم آخرمین او روشده مرد میدان من

* * *

اگر مین بینوا دور من

او لوس و ملتیم فرهنگی بیر له آشنا دور من
بیلر من ملتیم فرهنگی بیر له او ینه شور شیطان
و شیطان قو لیدن دان ییب شکار گه باشله گن قیرغی
و انسان قانی بیر له آلوده پنجا لار .

اگر قیرغی او ره ر چنگال

اگر شیطان مالر فتنه

مینینگ جانیم گه و خلق و ملتیم ایچره
بو چنگال ضر بیدن تاپسم اگر زجر و عذاب و رنج
بو فتنه قیلسه آلوده اگر فرهنگ و ملت نی
عقوبت ده چیدره من مین

نجاست نی یووه رسن سین
ستانت ده بو لیب لیلپورن * و هر کول ** من
سین انسان من
چین انسان من
اگر سین بینو ا دور من
اولوس و ملتیم فرهنگي بیر له آشنا دور من
میزان ۱۳۵۸ کا بل

* لیلپورن - ۱۷ عصر ده گی انگلیکن ناسلی عدا لیسیر
کلیسا گه قرشی کوره شگن بیگیت نینگ ناسی.
** هر کول - قدیم یونان نینگ افسانوی قهرمانلریدن

مورینه

هر کیچه تانگ آتگو نچه
شام یولد و زلر باتگو نچه
آی سره لر یولد و زایز یدن
پنجره دن

ایشیک لر نینگ تیر قیشی دن
مورینه دن

هه ،

بو عجایب منظره دور

تماشاسی کوزگه عجب ،
یا قیملی - یو یا قتیله دی
کوزقمیشیب - قروب، قروب.

هی ، هی ، هی

مینگه نجه ؟

مین ایسته روم :
سحرده قویاش باتگو نچه نی
قویاش نورین ساتگو نچه نی
نیگه ؟ !
چونکه :

مین یشه گن او یده هیچ
پنجره یوق ، ایشیگی یوق ،
تویلیگی یوق ، تیشیگی یوق
فقط بارمورینه
اوهیم کوکره ک اوستینه
هرکیچه تانگ آتگو نچه
شام یولد و زلر باتگو نچه
بو آی نینگ نوری
آهیم دو تونی
آق و قره

بو منظره

آله چیمار بیر ایلان

کو کره کیم نی تیشما قده

دل صند و غین بیچما قده...

حرکت ده.

عقرب ۱۳۵۸ هجری

بهار شمالي

تاغ کيلين ديك سيمين چادر آسپدن
کوم - کوک بوليب کو زدن آقیزه رياسلر
بيغليشيب، تامچيلري بير بيرلن
دریا بوليب آقماقده يولين باشلر.

بوله يين ديب راحت، قيشده ياتگن بير
توريب نازاو يقودن بيزه ندى بولگون
تاغ و تاشي وهم باغي چون سرير
توشالگن ديك وهم يسه ندى للگون

گلشنلر ايچيده کوپ سزه وگل
اوشبو گلر ايرورگلشن آرايی

هر گل نینگ شاخی ده نو حه گر بلبل
اولیان سرمست - ینه سودایی.

بیرتمان لاله، بیرده قیز غلداق
جقنه ب آچیلور هرتاش و تاققه
تیریان قیز لر بوینه چومو نچاق
تاقیب او یئرلر هرباغ وراققه

کوزلرین نرگس، خمار لیگیدن
توش سری یومیب، کیچقورون آچر
سنبل پیراغین تارتار لیگیدن
کیمسه نینگ اوزدن احوالین ساچر.

اوتلر او ستیده شو دیر ینگ عجب
کوزگه کورینگه ی اوزاقلردین
توزسه آلتینچی رنج چکیب - تعب
زمرت بیتی ده مروردن نگیب

طبیعت فقط سیپ آچکن کیلین
کورینر کوزگه گوزهل چوگلشن
بهار پارلبان خر-ملیک یولین
عالم نی توزدی یارقیره-روشن

قیسقه سوزبولکیم بهار شمالی
اویغه تورطبعیم - طبیعتیم نی
وصفین ایتالمام، قدرتی عالی
گل ایچره توزدی منزلتیم نی.

حوت ۱۳۵۹ کابل

قویاش هیلی

ییتیم باله من
آهیم دو تونی
خودی د لیم ده
یانیب توتشسه-
خرمن او تونی
کمبرغل لیکدن
آواره لیکدن
آهیم دو تونی
قویاش هیلی دو ر
قیزیق لیگیدن
کوید یریب یاقر
ظلم و ستم نی
قیغو الم نی ...

لت

بيگيتليک نينگ قورالى همت ايرور
هر ييگيت نينگ همتى يوق - لت ايرور
هم او يالمه ي قيتسه هر کيم حمله دن
بي نشان و عزو بي شوکت ايرور.

۱۳۶۰ ر ۶۲۰ - سيميه

اوز بیګستان

او لکه میز ګه قوشنی بولګن اوز بیګستان دور ګوزهل
 بونده تور ګن پخته کار لر، ایشچی - دهقان دور ګوزهل
 هر تمان ګه نهرو در یاسووی تولقینلی آقر
 بو حیات ګه باعث او لګن آب حیوان دور ګوزهل
 او شومردم چر چه مسلر ایش ایتر دن بیر زمان
 شو سبب که هر طرف ده او یلر عمر ان دور ګوزهل
 کیچه کور سنگ قاریا غیب دور دیب توره رسن دشت ارا
 کون اگر کور سنگ ایمس قار - پخته شو لسان دور ګوزهل
 پخته تیرماق چاقده باق سنگ، پخته زارده قیز، او غیل
 بیر عجایب صحنه توز ګه ی - او شوم میدان دور ګوزهل

کیم اساسین یخشی قویگن ایشچی لر باشی - لنین
 شو سبب دن بونده انسان، قدر انسان دور گو زه
 اوشبو لنین پرتیه سی جان ایسه جسمی بودور
 تن تیر یک قالس بو جانسیز، جسم ایله جان دور گوزه
 سین ور قلد یازسم آزدور اوز بیکستان حق ده
 کیم یوره کلر آوقیلو چی اوشبو داستان دور گوزه
 اوشبو بیر ده سیره شیب دل، مهریدن تاشقین لیب
 بلبل اولدی نغمه کویلب چونکه بستان دور گوزه

۱۹۸۱ ر ۱۰ ر ۲۳

تا شکایت

تینمه گن تینر

تا کوک او زه او چدی نغرل ، بو رگیتلر

ایاق آمتی قیلیب قرا بو لیتلر

اولر نه دور لر ؟

او چرقو شلر

بو ممکن ایمس !

ایشانچلی ایمس !

قندهی اولر کوک یوزیده جالگن ؟ !

بولیتلر دن یوقاری گه او چالگن ؟ !

توغر یسی قوشمی ؟

هه ، قوش دور .

بشقه لر چه ؟

چومچیف ایله قلده یر غاچ

موسیچه - قرغه لر چه ؟

بر یسی ، قوش دور ،

و لیکن :

بورگیت ایله تغرل او چیب تیمس لر ،

قنات قاقیب نهایت گه ییتمس لر ،

اوشبو کو کدن اداغ تاپیب آماقده ،

کو ره شرلر بیر دم هاریب قالمس لر

و بشقه لر ،

خو رسند مو نده لر :

ییب اولمسجه آوقت تاپسم ییته دی ،

هار یگینچه او چیب چاپسم ییته دی ،

تینچلیک بولسین ، قار نیمیز هم آچ بولسه ،

اویه ساووق ، باله یلنغاچ بولسه .

توشینمس لر، نه دور تینچ لیک معنی سی
آقمس دیر لر بو تیریکلیک دریاسی .

* * *

افغان او لوس- وطنداش لر- یور تداش لر
بورگیت ایله تغرل ایتینگ یولداش لر !
نیگه او لر تینمه ی دایم تلپینر
آته لر سوز یدور : «تینمه گن تبیر»
کینگ آچینگلر دیناقره شگه کورنی
قولاقلر گه آلیب، او یلب بو سوز نی:
قنده ی بورگیت کوکده او چیب باراتدی
قنده ی تغرل باله سین او رگه تاند ی.

۱۸۱۱۱۱۱۳

تاشکینت

و طن

مینگه یو کسک بیر تیمانچ دور هر بلند تاغینگ و طن
 تاغدن، آقن هر بو لاق و ققشه گن قاغینگ و طن
 گر مسافر او لسم یلمر او زگه لرینگ یور تیگه
 تاشله گن بو ینیم گه زنجیر مهر ایله باغینگ و طن
 مینگه فقرینگ دور سرور یم، هم قووانچیم - افتخار
 آچ ایسم توقلیک نشانی خوش سریم ساغینگ و طن.
 چین کونگولدن گوزلریم گه سرمه چیککه یمن مدام
 کیندیگیم نینگ قانین ایمگن ذره توپر اغینگ و طن
 یاولرینگ نینگ بقرین ایلب قان و کو کسین پاره لش
 ایسته گیم دور چین کونگولدن یشنه گن چاغینگ و طن
 تور موشینگده آله بارسنگ تا قو یاش نینگ آلدیچه
 باش بیرب آلینگده باردور تاشقین اور تاغینگ و طن

میننه

حيات ترازو سی

گلشن لرده سیره شیب قوشلر ،
دینگیز ایچره هر گوزه لبلیق ،

کوزدن اوزاق حتی چومه لی ،
آدم نسلی - سیویملی انسان
نقش ایتکان :

قیزغین نوا - له ، حیات ترانه سین .
تینچ یشه ش او چین .

۱۹۸۲ ر ۳ ر ۲۵

اوز بیکستان .

چراغ صلح

چیق ای شعریم قماقدن سین ،
اوزیب زنجیر-کیشن لرنی .
جهان اهلی‌گه بیلدیر گین ،
قویاش و هم تومن لرنی .

آزاد کویله ، یوره کک دردینگ ،

سین ای شاعر آزاده !

اولوسده دردایله رنجینگ ،

ایسر شعرینگله شب باده .

ردیف - وقافیه - قانون ،
نواپسی ، بابر آثارین .
بیلیب ، شعر بحریده تولقون ،
اوقیب چین دلدن اورگنگین .

توتیب کوزده زمان چرخین ،
اولر اوتگن زمان نینگ هم ،
سین هم سویله زمان شرحین ،
گهی قیش دن، گهی کو کلم ...

بیلرمن آتشین قلبینگ ،
اولوس قلبیگه باغلیق دور
ینه هر بیر شعرو بیتینگ ،
اولوس درد یگه باغلیق دور .

اولوسنی بوشارت دن ،
قرايو زلیک شیا طین دن ،
قوتیلتیر ماقنی شعربیرلن ،
اولر ایستر سبن و میندن .

هر آن مصراع هر آن سوزینگ ،
چراغ صلاح یاند یرسین .
قلم بیرله لب و کوزینگ ،
اوروش- آتشنی سوندیر سین

چیق ای شعریم قما قدن سین ،
اوزیب زنجیر - کیشن لرنی
جهان ا هلی گه بیلد یر گین
قویاش و هم تومن لرنی .

۱۳۶۱/۴/۱

غم ییمه

ایل تیلی که یاد بو لسنک غم ییمه
ایسته سنگ گرشاد بولسنک غم ییمه
یا که ایشچی یا که دهقانلیک هنر
کسبی که استاد بولسنک غم ییمه
یا گدالر یا که ایر سیز بیوه که
مایه امداد بولسنک غم ییمه
یا ایق نینگ یا که قوزغین چنگیدن
هیچ قچان آزاد بولسنک غم ییمه
یا که ظالم یا که مظلوم حالی که
دایما نقاد بولسنک غم ییمه
بوفلک تیغی اگر باشینگ کیسر
طعمه جلا د بولسنک غم ییمه
یا که تاشقین یا که تولقین دینگیزو
چاققین ایسکن باد بولسنک غم ییمه

ينگی ليک

خرمن آتش نی ایلر، اوزگه او چقون احتیاج
هم کو رینمس قطره لرگه بولدی اوزگون احتیاج
بو تکامل دن قانو ندو ر - قر شلیک دن ینگی لیك
شو سبب دن بیر قرانغو تو ننگه دو ر کون احتیاج
تا که آدملر ایگیر دی کو ک نی علم و فن بیلن
توز دی اسباب و همیشه تاپدی آیرون * احتیاج
دینگیز ایچره تیچ یورور میش کیمه ، تولقین بولمسه
تو لقینیشده ، قلیپنیشده ، بار ، چاپقون ، احتیاج
کو پ کیچیک کوزگه قره شلیک آدمی گه عیب دور
هر قچان بولسه ا یتر میش آست ، اوستون احتیاج
بیر محبت او بی دل دور ، تاشقینو ر دن بهره ور
توخته مسدن آقدی تاپمهی رود جیهون احتیاج

۱۹۹۱ ۱۳۶۱ میمنه

* آیرون - تیمیر معنی سی ده .

آدم بهاسی

ایشیک که او نگه حلقه و زنجیر قاقیلیمس
ایل چیکسه طلبگر تیله بان نان تاپیلیمس
تولقینلی آقر دینگیز و دریا او نگه باشلیق
گریو قسه یاغین در دانه سی دریا تا شیلیمس
آدم بهاسی یو کسک ایر و رهر بیر متاعدن
کیمسه او زینی قل دیمه سه پولگه ساتیلیمس
هر کیم که قازه ریرنی او زی نوشماغی ممکن
هر کیم بیر اوین بارله مه سه او ققه آتیلیمس
قان نی سو بیلن یو و سه کیشی صلح سیودردو ر
قانگه قان آلیب قنچه یوو سنگ قان آریلمس
کونگلی تیله گن نیش بوزه ر زنبور او یاسین
کو پیک نی تیمبب کوچ دیمه گن اصلا قاپیلیمس

ایگری یو ریشه یولدن آزیش با رهمیشه
توغری یو ریگن اوزیولیگه هیچ شاشیلمس
تاشقین دیمه گیل اسره ب اوزیمنی قوتیلرمن
اوت ایچره توشیب اول که اولیم طعمی تا تیلمس

۲ قوس ۱۳۶۱

بیمنه

دهقان

دهرارا رزقینگ ییر بغریدن تاپ !
درمانینگ ینه هر تور علف دن .
دورو غینگ کیلدی، توخته می کیز-چاپ!
دم آلمه ، اختر ، حق هر طرف دن .

هو کیز ینگ سیلب ، آما چینگ سازلب ،
هیده یسن قوش و ییر سوتین ایمیب .
هر زمان او زوق تیر کیشینگ باغلب ،
هر یومشاق - قتیقی گیریدن اینیب .

قویا ش چیققنده ، قمسه لر ظلمت ،
قمسه لر ینه ظلم و ستم لر .
قرته ییب اگر تاپمه دینگ راحت ،
قلبینگدن یوقت قیغو - الم لر .

اصلا سین ایملر ، بل هر و طنداش .
 ایسته گی دلدن تینچلیک کونلر نی ،
 ایسته دینگ چیقادی باشینگه قویاش ،
 ارمانینگ شودور ، اونوت تونلر نی .

ناز ایله نعمت سیندن جهان ده ،
 نام بیلمن شهرت ایملر گه سین سن .
 ناندیک ساوغه ، بیر دینگ انسانگه ،
 نان دن نه عزیز ؟ «تیللر گه سین سن !»

۱۳۶۱۰۹۱۵

بیمنه

کيچکي پیت

بیشیگیم نی الله د یب تیره تد ینگیز
تا که میندن کپیر یگیم نی چه تد ینگیز
سبز قو وایب تیل که کیر که نمیده هم
یخشی سوز لر یخشی لب اور که تد ینگیز
یول یوره رده باشله گن پیتیم مینگه
یول یوریش ده یخشی یول کورسه تد ینگیز
هر نه که انسان اوچون ایردی کیره ک
ایل اوچون سیز مینگه هم ایسته تد ینگیز
چین دیسم آغر یمنه سنگیز آنه جان !
آتش ایچره باله نگیز اورته تد ینگیز
یا شلیگیمده اور که تالمی سیوگینی
اوشبو کونده مینگه یول تنله تد ینگیز
تاشقین ایتد ینگیز کونگولنی قیغودن
چون مینی سیز کيچکي پیت اویغه تد ینگیز .

کوز معنی لری

نرگس باغ ارا او یغه نیبان آجدی سحر کوز
چیقدی قویاش و کیچدی بو تون-یومدی قمر کوز
شبهاده ساچیب مشک ختن گل عطری بیر لن
هم قیلدی بوگون گل سر یگه میل سفر کوز
ناگه که کوزیم توشدی گوزهل بیر گلستان گه
شبنم تو کیلیب گل شاخی گه هر برگتر کوز
هر چند درخت چیکدی قدو یشنه دی سرکش
شونده ی بولسه هم شاخه لری ایگری، ثمر کوز

زاغ لر همه وقت نغمه ماتم چالرا ایردی
یوزلندی او لر چهره لری بولدی بتر کوز
بلبل قووانیب کویله دی کو کلم نواسین کیم
سولمس بوجهان ایندی او نگه ایتمس اثر کوز
سالمه ی نظرین تاشقین یشر می عاقبت گه !
آلمسمی او نینگ صنعتی دن اهل هنر کوز ؟

حوت ۱۳۶۱

کابل

وحدت درسی

آدملر اصلی ده بیر زاد ایگه سی ،
اول ده ایردیله بیر توپ میوه سی

باله گه آته سی اورگه تمه گنده ،
امتیا ز کو ز بیلن بیر - بیر گه باقمس
آق - قرا بیامسدن ایرک یشه گنده
کونگلیده ذره چه چیگین توگیلمس

بو معصوم باله نی ، گنهکا را یتمه ی ،
پشتون و او زییکگه اجره تمه سه ی چه ؟
بیر وحدت درسی گه ایله تدیریب سعی ،
یوزلر چه آفت گه او چره تمه سه ی چه ؟

قه بیرده یشه سی ، حیا تیمیز شو ،
نی لرکه او رگه تسه ی حاصل هم اوشه
ایله گوج انسا ن نینگ بیر لیگین آرزو
دیناده یککه تا زیر دل هم اوشه .

ای صاحب کمالر ! کیلینگ شو کوندن
باشله یینگ باله نی تربیه لشد ه
اولرکه او رگه تیب ینگ ی آچو ندن
ینگ یچه حیاتدن ، چار لب کوره شده

بس بیز گه او تمیشه ایتد یلر ستم ،
اعلی و ادنی گه قیلد یلر تفریق
بیز ینگ ی عصرده یشه یمیز باهم ،
بوله میز بیر او گه مهر بان - شفیق

آدملر اصلی ده بیز زاد ایگه سی
اول ده ایردی لر بیر تو پ میوه سی .

حمل ۱۳۶۲ ، کابل

هیتلیک

ایسیم دن چیقہ می مکتب بار گنده ،
اوستیم نی مسخره ایتگن صنفدا شلر ،
کاوش «نبی» نیکی ، کویله گی جنده
دیگنده آقبرگن ، کوز یمدن یاشلر ؟

ایسیم دن چیقہ می قهر تان قیشده ،
ایزیلب - بیغله تگن ایزغیرین شمال ؟
ایسیم دن چیقہ می مکتب کیتیش ده ،
کوز یگه ایلمسدن ، جوندی «جمال» ؟

ایسیم دن چیقہ می هییت آلدیده ،
گیزه ریب ،، قوشنیمیز اوی گه آتم
«ایککی گز گلبهار قرض-دیب، باردی-دم
یوق ایسه یلنغاچ قاله دی باله م»؟

ایسیم دن چیقہ می ، قوشنیم سوز لری :
«صدقہ سریم ، نیگه اولمه ی قالیدی !»
شیمه ایز گه قه یتیب مایوس اوز لری
مین او چون یوز لرین سووین تو کیدی...

«بیز هم به مرگ ایدیگ» دیب آنه م لر گه :
«باله میز شو گو ندن ییمه سین قیغو ...»
آنه م چیزه ر آینی آسمان اوزره
«اون بیش قرا نغو و اون بیشین یاختو».

ایسیم دن چیقہ می ، هییت کیچه سی ،
بی بیم ، «نیمره م لوچ قالمه سین» دیبان.

بارايکن اوچ قري ، بوز اله چه سي ،
پيچيب ، تيپچيب ، تیکدی بیر کویملک ايشتان

ایسیم دن چيقه می ، باله ليک چاقلر ،
آته م نی کو تگه نیم گشت با زارده ؟
هیتلیک کیلر د یب ، کوپ آو و نچا قلر ،
آنه م له کو ز تو تیب ، بیز انتظار ده .

یوق ، چیقمس ایسیمدن ، هرگز تاا بد ،
حتی او لسم قالر ، ذره لریمده .
کوزیم گه کونده لنگ ، هر زمان سند ،
الهام منبع سی دور ، هر اثر یم ده .

رمضان ۱۳۶۲

کابل

سوراق

شعر او زی بیر گوهر ، نایاب مر و ارید
شعر او زی دسته گل ، سولمه یدی منگو

معانی بحریده چو میلگن غواص ،
ایه رمی جانینی غرق ایه سه هم سو !
حتی که اینجو دور بیر او زیگه خاص
هر کیم که تحفه د یب اتر بیر اینجو

معنی لر د ینگیزی شعر بیلن تاشیب
تولقینیب آقماغی چاپقو نلر ایمس
نوازش ایله کوچ - قوروقدن آشیب
انسان گه بغیشلب بیر ایللق نفس

شود ښکيز بويده ، بيز لړسوسه قيب
«سولاق» نې کوته ميزسوسيز قو يو نديک
هر تمان کيته ميز شا شيب - او لا قيب
شعر د لگه اوره لیب، تو من - توتو نديک

شعر اوزی بیر دریا آقه دی دایم ،
شعر اوزی عواطف بولا غین کوزی
شعر اوزی بیر شمال ، فاریم - ملایم
شعر اوزی خیال نینگ پارلاق یو لدوزی

شعر اوزی له نکه یشه سین جاوید !
شعر اوزی بیز لرگه عزت و آبرو
شعر اوزی بیرگوهر، نایاب مروارید ،
شعر اوزی دسته گل سولمه یدی منگو .

۱۳۶۲۷۲۱

کابل

اولوغ انسان

جهان یخشی، جهان ایچره اولوغ انسان و آد ملر
اوشه انسان که ییب تورسه، بو انسانلر او چون غملر
کیشی اصلی او چون بولسه، اگر غمخوار، ایتر کوشش
اوروش و هم شقا و تنی یوقا تیمب آلسه بیره ملر
اگر عا لم ارا یوق دور، اوروش و هم شقا و تدر
ییتیم و هم ایسیر لر نینگ کوزیدن هم قورور نملر
اگر حسرت بیلن اشک یوق، ییتیم و بینوا لر که
هما نا که تا پیلگن دور، اولر زخمی که مرهملر

اگر مرهم تا پر زخم و جراحت دن نشان قا لمس
سلامت دور جهان اهلی، کورینمس دن بو ما تملر
سلامت لیک اگر بولسه، بشر قیغوسی هم قا لمس
چون ایرکین بیر هوا بولسه اولر ایشلشده برد ملر
بشر محنتی دن تا پگه ی، بو عالم برچه نعمت نی
شو باعث دن که تاشقین هم، شو محنت نی مجسملر

قوس ۱۳۶۲

کابل

عدالت بیر له یشتر یورت

اگر دستینگ ایرور اوستون، بشرخواه جهان بولگیل
تکبر دن قیلیب نفرت، تحلم دن نشان بولگیل
تصرف ایله مس هیج کیم، سینینگ دستینگ تیگینمسدن
بولیب یخشی بیلن یخشی یمان بیرله یمان بولگیل
سغاوت دن او نر خیر و عدالت بیر له یشتر یورت
سغا وتده چین بولسنگ، عدالت ده چنان بولگیل
بیراواچلیک ده جان بیر سه، بیر اونا زونعم بیر له،
یشهش ممکن ایسه یورتده، هم این بولسنگ هم آن بولگیل

اگر نسلينگ ايرو ر آدم ، بشر نسلينگه جان كو يدير
بشر نسلينگه خدمت قيل ، بشر جسمينگه جان بولگيل
اگر د ينگيز او ره رتولقين ، اگر دريا بولر تا شقين
سين هم عدل و صفا بير له ، توقفسيز رو ان بولگيل

ميزان ۱۳۶۲

کابل

حماسه ایر ته گئی

(۱)

ای آنه پیغله منگ ، سیغته منگ هرگز
مین امان کیتگنده ، امان قیته من .
نصیبه م بو لگنده ، بیر گه یشه یمیز ،
حماسه م ایر ته گین شو نده آیته من .

آنه گه گیزه ریب ، قیلیب التجا ،
«خالد ار» او یدن چیقدی ، شهاب بیلن .
سیو دیگین او ییده تو خته ب مصلی ،
ایشیگین قاقدی کوپ نزاکت بیلن .

معشوقه قولاغی آو گه بولگن دیک ،
کیلسه که بیرقو وانچ ایشیککه کیلگن .
فقط که 'محبت گلی سولگن دیک ،
محبت ایپی هم او ندن ییچیلگن .

ها و لقیب سوره دی «خالدان» دن «نیمه؟»
نیمه گپ کو نگلو نگه کیچگن دورینه ؟
«خدای ناخواست» ینه، میندن اینجیمه،
قباغینگ قاریاغیب توشگن دورینه .

یوق، گوزهل سر داشیم اجازت سوره ب
کیلگن من آلدینگه - محبت تمان ،
اوروش ده اولسم و ایزیم دن قره ب
دیمه سنگ نامرد و بیر نامهربان .

سیوگی نینگ بیلگیسی شو ایکن آخر ،
معشوقنی تشله شیب ، اوزاق کیتیش لر ،

فر ا قینگ او تیدن داغ اولسه ظاهر ،
مراد گه یتیمه یین شو آیر یلیش لر .

ای عزیز «خالد اریم !» بیر اجازت مین ،
مردانه کوره شده ، سین بیلن بوله ی .
مین هم اولیب کیتهدی ، اگر اولسنگ سین ،
جنگ بیلن آتشد سین بیلن اوله ی .

ای گوزهل محبوبه م ، پیغله مه هرگز ،
مین امان کیتگنده ، امان قیته من .
نصیبه م بو لگنده بیرگه یشه یمیز
حماسه م ایر ته گین شونده آیته من .

۲

اوروش نینگ سنگری جوده هم قیز یق ،
«خالد ار» هم آنیشرا هر یمن تمان .
توپ میلتیق او قلری چقماق دن آرتیق ،
قلدیراق کور ره گین سیزه دی آسمان .

هوا هم ایز غیرین ، شمال ایسه دی .
موزدهیین تاشلرهم ، اولر گه توشانیچ ،
اوروش صفلرینی الاو کیسه دی ،
اوروشچن فاتح گه « کیلگوسی ایشانیچ »

اوروش میدانیده آسماندن یاغر ،
آغولی سنجه تاش - او تلی تیمیر لر .
قارنهنک پاغنده سی ، پخته دیک یانر ،
ژاله نینگ او تیدن ، تاغلر قیمیر لر .

« خالدار » دن اوق - دارو خلاص بولگن چاق ،
اورنیدن تور دی - یو ، دوستیگه باقدی .
« یتکو رینگ اوق - دارو مینگه ای اورتاق -
... دشمن لر قانیم گه حد سیز سوساقدی

شو پیتده ، دشمن هم مولجه للب اور دی
« خالدار » نینگ کو کره گین بر ابر آلیب ،

اوق او نینگ قلبیگه تشریف بویوردی ،
بیر دوستی سنگرگه باقدی سر سالیب ؛

قویاش نی ایله بان مهمان بیر شفق ،
باتقینلر ساریگه کوزاتکن کبی ،
«خالداری» نینگ بو غزیده بیرساووق رفق ،
قولیده میلتیق اوت یاقاتکن کبی .

قره سه اوزیدن اوزی تلپینر ،
اطرافی لاله زار قیپقیزیل قاندن ،
او هنوز زنده دل ، هنوز سیوینر :
«وطن مقدس دور ، آدم گه جان دن !»

خیاللر سوریشربو بویوک «خالداری»
اوزیدن اوزیگه اویله یدی حاضر ،
قری آنه سی دن ، سیویملی دلدار... ،
شو پیلله زمزمه لبیدن ظاهر :

ای آنه، ییغله منگ ، سیغته منگ هرگز ،
مین امان کیتگنده ، امان قیته من .
نصیبه م بولگنده بیر یشه یمیز ،
حماسه م ایر ته گین شونده آیته من .

ای گوزهل محبوبه م ییغله مه هرگز ،
مین امان کیتگنده ، امان قیته من .
نصیبه م بولگنده بیر گه یشه یمیز ،
حماسه م ایر ته گین شونده آیته من .

۳

مینک گل دن بیر گلی آچیلمه کن توپ ،
تند و رتیز ینیش ده یا قیاکن او تون ،
مرادگه بیتمه ین ، امید یهم کوپ ،
آرزو سین بیر ته سی بیتمه دی بوتون .

وطن نینگ شونده ین بویوک فرزندی ،

سیو ینر آنه نینگ یولیده اولسه ،
اونی سیو ینتیره روطن لبخندی ،
عمری هم اگر چه قنچه کم بولسه .

میهن

میهن میمی که مرهم جان دو رمینگه
«یا» یار عزیز و مهربان دو رمینگه
«ه» دو رهمنفسی که جانان دو رمینگه
«ن» نامی بیلن نام و نشان دو رمینگه

۱۳۶۲۱۰۱۱

کابل

یولدوزیم

سین قو یاشدن نورایمیب سن زیب آسمان یولدوزیم
سین سوا یچکن چشمه لردور علم و عرفان یولدوزیم
سین او چون ییلر کوره شگن، هر بیر انسان یولدوزیم
عاقبت آماله ییتدی، تا پدی امکان یولدوزیم
اختر فر خنده فالیم، هم در خشان یولدوزیم
اوزتیلیم ده ایله دینگ سین، شرح دوران یولدوزیم

گل ایدی گل، سین ایرورسن چقنه تیش نینگ باعشی
تیل ایدی تیل، سین ایرورسن یشنه تیش نینگ باعشی
بار ایدی بار، سین ایرورسن کورسه تیش نینگ باعشی
آفتاب عدل ساری یوکسه تیش نینگ باعشی

یولدوزیم سن، یولدوزیم سن، مهرتابان یولدوزیم
اوزتیلیم ده ایله دینگک سین شرح دو ران یولدوزیم

بارلیگینگدن شرم آلو ر آی و قو یاش آسمان ارا
پارله شینگدن بهره مندور، نو نهال بستان ارا
هر خطینگدور اوز بیک اهلینغه الفدی که جان ارا
ایسته گیم شو، بیرره سنگک سین دایما انسان ارا
اوزلیگیم، بختیم، قووانچیم، ایزگوارمان یولدوزیم

اوزتیلیم ده ایله دینگک سین، شرح دوران یولدوزیم
گرتو من بیردی خلاخوت سینگه پارلشده مدام
اوشبو چقماق پاره قیلدی عاقبت او نی تمام
ایندی سین سن فخر دوران، مینگه بیر گچ احتشام
مین که ایتگن من همیشه یاو لر ینگه ضد قیام

نورینگ ایلر کهکشانییم، کوکبستان یولدوزیم
اوزتیلیم ده ایله دینگ سین شرح دوران یولدوزیم

اختر فرخنده فالیم، هم درخشان یولدوزیم
یولدوزیم سن، یولدوزیم سن، مهرتابان یولدوزیم
اوزلیگیم، بختیم، قووانچیم، ایزگوارمان یولدوزیم
نورینگ ایلر کهکشانییم، کوکبستان یولدوزیم
سین ایرورسن مینگه همدم، همده جانان یولدوزیم
اوزتیلیم ده ایله دینگ سین شرح دوران یولدوزیم.

دلو ۱۳۶۲

کابل

قوياش نوري

مين محنت ايله كو ك بولوتين ايتتيليب، تيليب
كويديرگن ايديم، مهر ايزيني ايستبان، تبان
كو ك ديدى مينگه راز نهان بيكيليب، كيليب:
او شوقو ياشيم او زره ايرور يوز تومان - تومان
يوز حسرت ايله آه چيكيب، خورسينيب، سينيپ
كونگول زيريكيپ، غم او تيده ياندى بي اسان
ييل چاپقو نيدن او شبو تومان يوقاليب، قاليب
قوياش نوريدن بيردى مينگه ارمان، مغان

۱۳۶۲/۱۱/۱۲

كا بل

دنيا

مولديره شيب آقسه اگر سو ،
سو ايمس دور بو
طبيعت گه بير بويو ك آبرو ،
زيب - زينت ،
شان - شوكت ،
اوندن آلر جان هر بير نبات ،
انسانلر گه بغيشلر حيات .

* * *

سولمه سه ققراق لبلردن ،
بير آغيز سوز چيقمه يدي اصلا .
مولده يره شيب آقسه اگر سو ،
قوروق ييردن توزه تگه ي « دنيا » .

۱۳۶۳/۱/۱۵

کابل

دوست

دوست اول دورا وزگه بيلسون، گل نشانی خار دوست
بر چه قیناق کونده بولسون سونسو همکار دوست
دشمنینگ هر چند قیلسه، سینگه رغبت بولمه آق
چون چو چو کسوز بیرله سینگه ایله گهی پندار دوست
دوست اگر سو کسه، اوریشسه، اچچیق آیتیب هر زمان
«دوست آیتریغله تیب» سین، دیمه، بدگفتار دوست
قیسی انسان بوجها نده، سرفراز اولگهی مدام
سقله یالسه چین کونگو لده، یا شورون اسرار دوست
دوست اول دور کیم بو بحر وتو لقین وبوران ارا
ایلته یالسون باردوست و بولمه یالسون باردوست.

۱۳۶۳/۲/۱۰

کا بل

کونگول

بیلدیم که کونگول جوان ایکن سن
هم قوت ارا نهان ایکن سن
قان جوشی بیلن جانگه سالیب اوت
جان گلشنی گه روان ایکن سن
سیندن او نیبان شعر و طر اوت
خودی که اوزینگ جنان ایکن سن
سینده دیر لر غم پایگاه سی
قیغو و غم ده مکان ایکن سن
مغر و ریشه شده باعث اوزینگ سن
هم غیرتینگدن عیان ایکن سن

نوش بیر گنینگه شکر او زینگ سن
نیش او ر گنینگه چیان ایکن سن
«تاشدن مستحکم ، سلا یم گل دن»
هرنی بلادن امان ایکن سن
تلپین بهاین کو کسی ده دایم
یوق ایرسه او نگه زیان ایکن سن

۱۳۶۳/۶/۱

دل سوزی

کیچه لر نینگ بغریده گی اختر من
اختر لر نینگ پر چه سی من- اخگر من
و هم ایتمه یمن هرگز قرانغو لیکدن
مدح ایتمه یمن چو نکه اهل قشقر من
هر نی دیسه غنیم لریم د یویر سین
مین او لر نینگ پادشاه سی دن بر تر من
کم بو لسم گر، کملیک نی حس قیلمه یمن
غم دیسه لر ، مین قیغو گه همسر من
نیمه دیسم ، تو کنمه یدی دل سوزی
دلیم سر هم ، تیلیم دیسنگ خنجر من.

۱۳۶۳/۶/۵

میهنه

همسفر

بلبل ایلر نو حله لر گر شانه سر قیز غنسه هم
ینگی لیکدن مژده بیر گه ی هرلد ر قیز غنسه هم
کار و ان یو لدن آ ز سی منز لیگه بیتمه سه ؟
گر غنیملیک بیر له او نگه همسفر قیز غنسه هم
بیر لیگیدن ، اصلیدن ، آبا سیدن آ گن اولوس
عیب ایمس اصلی بیلن او ، بیخبر قیز غنسه هم
تیک قرا لمس دن قویاش گه قدی خم او کتم بیگیت
یوق عجب کیم چین کو نگو لدن ، بی بصر
قیز غنسه هم

تو له یو لدوز بولسه آسمان جرقیراق پارلر مدام
نور ساچر عالم اوزه هر چه قمر قیز غنسه هم

ساویت اوز بېر کستانى تشکيل تا پشی ذبه گک
آلتمیش ډېلمایگی که بغیشلمنگن .

دو ستلر بیرهمی

پامیر نینگ قار لری آسو تو لقینی
اوز بیگیم سینگه دیر زردوز پای انداز
یولینگنی تو تگنده زمان تو سقینی
قان تو کیب ایله دینگ بیر آله پرواز
تیان شان تاغلری آلتین تاغ بیلن
مصلحت سوره شیب سینگه فخر ایتن
تاریخینگ تینگ تور هر کوک رواق بیلن
بو یولده قنچه لیک کور دینگ سین خطر
فخر ایدتسنگ ارز یگهی ،امن و امان بار
بوگونه فخر لی اوز بیکستان بار .

بیر او کم سیتگنده ، عرض دن مینی
 جهلیم نی چیقہ رمدی، جواب پیره ر من
 بابام نینگ ایلہ گن ایلک شہکا رینی
 شرح ایلہ ب مین اونی لال قالدیره ر من
 حیرت گہ قالسہ او ، حسد کوز بیلن
 کوزی گہ کور ستم ، نروا نیم رسمین
 تابو لسمین دیمہ سین ، ناحق سوز بیلن -
 ایلہ گہی اوزیدن - اوزی اوزو صفین

کوک لرگہ چیقیش دہ بیز دہ نروان بار
 بوگونده فخرلی اوز بیکستان بار.

مین دوستلر دیا رین قید یردیم بیا و ،
 تابو لدی شعریم گہ استاد-عالم جان
 افسوس کہ تو پراققہ بولدی، او ، کیا و
 کورمه یین بها ر نینگ لذتین بیر آن
 « افغان قیز لر » ی نی و صفا ایلہ گن چال -
 غفور غلام کبی شاعر کم بولگن

او نینگ هر بير سوزى - فقط كه مقال
دنيا خلقى ارا محترم بولگن ،
او دايم حياتدير - جسميده جان بار
بوگونه فخرلى اوز بېكستان بار .

تارىخيم مشترک ، خلقيم مشترک
اوزليگيم ، بختيم هم ، سعاد تيم هم
تامير يم مشترک ، قليم مشترک
اينگ آليس اوتيميشيم ، نها يتيم هم
شونده كه حاضر هم صداقت ييلن
بير - بير كه چوزه ميزد وستليک قوليني
بير قوياش آستيده ، توزيب انجمن
ياريتيب باره ميز تينچليک يوليني

بیز نینگ باشيميز ده فکر زمان بار
بوگونه فخرلى اوز بېكستان بار .

يشه سين بو دوستليک بيغبار دايم
قوتلوغ دير ، دوست بوگون دوستين بيره مين

بولر دوستلیگیمیز تا باره قایم
بیره م لرتوته میز ایندی ارقه بین
بوگونه آقر گن د لدر غباری
یا شلیکده ایز ینگدن چاپه میز چققان
آلتمیش ییل یشه گن دوست لرد یاری
بیره مینگ مبارک ، ای اوز بیکستان!
غبارسین، کوک-ماوی ، صاف آسمان بار
بوگونه فخرلی اوز بیکستان بار

یوقالور اوروش

انسان او چون قیغور گن انسان
بیر عمر چه ، یا که بیر نفس -
قیغوریش که تاپمه گه ی اسکان
یا که او نگه قیغور یول تاپمس .
هر انسان که ینگره تر ، حیات -
ترانه سین قیزغین نواکه ،
او نی باسگن ، هر بیر او چقیرآت ،
آووی بوله ر ، او چسه هواکه .

انسان ديگن مقدس قاموس ،
تير يکليک نى ، آلتين له چيز گن
سقله شیده ننگ ايله ناموس ،
کيچه - کوندوز ، قراول - کيز گن
فتنه لردن او شالور تينچليک ،
خصوصت دن تاپيلور او روش
انسان لره هم ايتسه لربيرليک
تينچليک بولر ، يوقالور او روش

۵-اسد-۱۳۶۲ کابل

قاری شرف الدین ، شرف ، نبی ساغینیب :

حسرت چراغی (موشح)

قادر و دانا ، سخنور ایردینگیز
قابل و عالم ، منور ایردینگیز
ایل-اولوس بغریگه تشلب نور پاک
ای که خود، خورشیدانور ایردینگیز
روشن ایردی کونگلینگیز آینه سی
راستی راستلیککه مظهر ایردینگیز
یرمی عمر ینگیز ده کسب ایل بیلیم؛
یرمی ده آواره - ابتر ایردینگیز
شام غربت ایردی دامنگیر سیزه
شونده هم کور کم-دلاور ایردینگیز

”روسیا هلیك“ دهیشه شنی عار ایتیب
 روز و شب تینمه‌ی-مقر ر ایردینگیز
 فرض عین دیک سقله بان مسئو و لیت
 فاضل و عاقل ، مطهر ایردینگیز
 انجماد ایتمه‌ی تکامل بحر یگه-
 آققه‌لی بیر شط اکبر ایردینگیز
 لایزال و لم یزال انواریدن
 لامحال بیر پرچه اخگر ایردینگیز
 دانش و عقل و فراست یار ینگیز
 دردمند دیک درد گه همسر ایردینگیز
 یاقدی دل حسرت چراغین سیز او چون
 یعنی شادلیگیم گه مصدر ایردینگیز
 نامینگیز ایردی ز بانیم و ر دیده
 نامینگیز له مینگه یاو ر ایردینگیز
 شاشدی شوقیم بلبلی پرواز او چون
 شوق او چون البته شهر ایردینگیز

راضی ایر مس من فلك دن مین بوگون
رهزن او لدی سیز گه-گوهر ایر دینگیز
فکر و اندیشه م او له قدی ای "شرف!"
فکر و اندیشه م گه رهبر ایر دینگیز

علی آبا د شفا خانه سی ، . ا - حمل - ۳۶ ۱

بیو گرافی مختصر شاعر

سید تاج الدین "تاشقین بهایی" فرزند سید سراج الدین بهایی روز اول حمل سال ۱۳۴۰ در سیمنه زاده شد. تعلیمات ابتدایی و ثانوی خویش را در آنجا به پایان رسانید. بعد از فراغت در لیسه شهید مهد اسلم وفا در قریة انجلاد به صفت معلم ایفای وظیفه نمود سال ۱۳۶۲ شامل دیپارتمنت زبان و ادبیات اوزبیکی پوهنځی ادبیات پوهنتون کابل گردیده، اکنون مصروف تحصیلات عالی به زبان ماد ریش میباشد.

تاشقین بهایی بنابر ذوق و علاقه ای که به شعر و ادبیات داشت، از سال ۱۳۵۷ به این سو به دنیای شعر و ادب رو آورد و به سرودن اشعار اوزبیکی پرداخت، اشعارش در صفحات روزنامه فار یاب، جریده یولدوز و دیگر نشریات کشور به چاپ رسیده که راهی رابه دلداد گسان شعر و ادب بساز نموده است. تاشقین بهایی را افزون بر اینکه منحه یك شاعر جوان کشور در شعر معاصر اوزبیکی میتوان قلم داد نمود، محقق و رزیده و مترجم توانا نیز میباشد. *

* تاشقین بهایی دو مجموعه
شعری چاپ نشده به نامهای
« یاشلیک » و « غنچه » دارد که
دفتر هذا به نام « سولاق »
(آبگاه) گزینۀ یی از این
دو مجموعه شعری وی
میباشد .

